

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

VOOR U GELEZEN...

TEN GELEIDE

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

Hierbij ontvangt u de maart 2016-editie van Voor u Gelezen... De geregelde bloemlezing van berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba is geredigeerd door ons bestuurslid Sidney Kock. Uit de reacties die ons bestuur ontvangt, maken wij op dat Voor u Gelezen door u wordt gewaardeerd.

Op 22 maart werd de wereld opgeschrikt door de aanslagen in Brussel. De nagalm van de aanslagen in de hoofdstad van de Europese Unie was lang en wereldwijd. Ook in het zeer internationale Aruba, waar het kabinet Eman II zich diep geschokt toonde en aangaf dat het in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken de situatie in Aruba in de gaten blijft houden. Op de luchthaven waren geen extra maatregelen nodig, maar medewerkers werd wel verzocht de waakzaamheid te vergroten.

In gelukkig meer vreedzame zin was maart voor de toekomst van het bestuur van Aruba evenzeer een spannende maand. Want wie wordt de nieuwe gouverneur en wie de nieuwe waarnemend gouverneur? In het licht van de stevige koninkrijksdiscussie over de rol en betekenis van de gouverneur in de afgelopen maanden is het goed voorstelbaar dat de krantenberichten over aanstaande nieuwe benoemingen groot en belangrijk nieuws waren.

Dat geldt ook voor de berichtgeving over de ontwikkeling van de overheidsfinanciën, de conclusies van het College Aruba financieel toezicht en de toekomst van de olieraffinaderij. Over deze en vele andere zaken, zoals de groei van het toerisme en de inbedrijfstelling van containerhavens Barcadera, kunt u lezen in deze maart-editie van Voor u Gelezen.

Voor nieuws over het Genootschap Nederland-Aruba kijkt u op onze website: www.genootschapnederlandaruba.nl.

Ik wens u veel leesplezier!

Nico van Grieken, voorzitter

Koninkrijk- en EU-relaties	3
01 maart: Opvolger waarnemend gouverneur voorgedragen	3
01 maart: Vis aangesteld als nieuwe teamchef RST	3
03 maart: Nederland vraagt suggesties voor ambassadeursconferentie	3
04 maart: Oduber: 'In ministerraad wordt weer naar elkaar geluisterd'	3
08 maart: Nederland viert Arubaanse Status Aparte	4
08 maart: Begrotingsnorm 2015 gehaald door 'incidentele meevallers'	4
12 maart: Ambtenaren niet ontslaan, inzet op natuurlijk verloop	5
12 maart: Nederland: 'Kandidatuur Bermudez niet aan de orde'	5
14 maart: Bermudez één van de kandidaten'	6
16 maart: CAft: Mogelijk aanwijzing als begroting in mei niet voldoet	6
17 maart: CAft vraagt Centrale Bank om actuele cijfers	7
19 maart: Status Aparte was en is een successtory'	7
22 maart: Geen verhoogd dreigingsniveau na aanslagen Brussel.....	7
22 maart: Minuut stilte bij opening P3a-conferentie	8
Financiën en economie	9
05 maart: Wet all-inclusive hotelkamers naar Staten	9
08 maart: Nieuwe kiosken voor Welcome Plaza	9
09 maart: Overleg met Amsterdam over accommodatie toeristen	9
10 maart: 15.000 cruisetoeeristen op één dag	10
16 maart 2016: Aruba duurste vakantiebestemming binnen Koninkrijk	10
19 maart: Arubaans toerisme bijt in eigen staart.....	10
23 maart: Bezettingsgraad hotels daalt sterk.....	11
24 maart: KvK bezorgd over PPP-investeringen	11
30 maart: Deadline overname raffinaderij hijgt in nek	12
31 maart: Containerhaven Barcadera in bedrijf	12
Duurzame energie.....	13
23 maart: 'Klimaatverandering ramp voor eilanden'	13
Zika	13
02 maart: 'Zika-protocol verloskundigen en gynaecologen deze week klaar'	13
03 maart: GKMB: Onmogelijk heel Aruba te spuiten tegen muggen	13
14 maart: Eerste toerist besmet met zika op Aruba.....	14
Diversen	14
09 maart: Vuurtoren in de verf.....	14
09 maart: Nationaal onderzoek huiselijk geweld op komst	14
11 maart: Aruba met taekwondo naar Olympische Spelen	14
19 maart: Arubaanse kunst in de 'big apple'	15

Noot: alle artikelen zijn uit *Amigoe*, tenzij anders vermeld.

Koninkrijk- en EU-relaties

01 maart: Opvolger waarnemend gouverneur voorgedragen

ORANJESTAD — Nicole Hoevertsz, secretaris van de ministerraad, laat weten dat de opvolger van de huidige waarnemend gouverneur Ella Tromp-Yarzagaray bekend is. Desgevraagd geeft zij aan dat het een Arubaanse vrouw is. “Zij is al goedgekeurd door de ministerraad, gescreend en voorgedragen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken.” Wie het precies is, wordt niet bekendgemaakt. “De naam kan nog niet naar buiten, omdat dit niet ethisch zou zijn tijdens de procedure”. Gisteren maakte premier Mike Eman bekend dat een mannelijke kandidaat in beeld is als opvolger van de huidige gouverneur Fredis Refunjol. Ook hij zal worden voorgedragen. Per 1 mei eindigt zowel de ambtstermijn van de gouverneur als van de waarnemer.

01 maart: Vis aangesteld als nieuwe teamchef RST

ORANJESTAD — Martine Vis is door de ministers van Justitie van Aruba, Curaçao, St. Maarten en Nederland, met instemming van Ronald Plasterk, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, benoemd als teamchef van het Recherche Samenwerkingsteam (RST). Dat meldt de Rijksoverheid op haar website. Vanaf vandaag volgt Vis, die haar taken zal gaan uitvoeren vanaf Curaçao, RST-teamchef Teun Visscher op. Hij neemt op 16 maart afscheid. Bij het RST gaat Vis zich als leidinggevende bezighouden met de bestrijding van zware- en georganiseerde (internationale) criminaliteit. Tevens krijgt de nieuwe teamchef de leiding over het nieuwe Team Bestrijding Ondernijning. Een team dat zich de komende twee jaar richt op de opsporing en vervolging van ondernijnde criminaliteit, de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Volgens de Rijksoverheid is Vis momenteel hoofd Operatiën en plaatsvervangend politiefchef van de Eenheid Rotterdam en sinds 2007 landelijk portefeuillehouder Cariben. “De portefeuillehouder is namens de politie in Nederland verantwoordelijk voor de samenwerking met de andere politiekorpsen binnen het Koninkrijk”, aldus de Rijksoverheid.

03 maart: Nederland vraagt suggesties voor ambassadeursconferentie

ORANJESTAD — De Tweede Kamer wil een nieuwe invulling geven aan de jaarlijkse ambassadeursconferentie die op 30 maart plaatsvindt. De regeringen van Aruba, Curaçao en St Maarten krijgen het verzoek om suggesties voor onderwerpen te doen en om informatie te geven over concrete acties in de afgelopen jaren.

De conferentie is de jaarlijkse bijeenkomst van Nederlandse ambassadeurs en consuls in het buitenland. Omdat zij het hele Koninkrijk vertegenwoordigen, worden ook de Gevolmachtigde Ministers voor de bijeenkomst uitgenodigd en kunnen ze suggesties doen voor de agenda. PvdA'er Jeroen Recourt, voorzitter van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties, zei dat hij niet voor het derde achtereenvolgende jaar alleen wil praten over economische kansen of de hubfunctie van de Caribische eilanden. “Ik denk niet dat dat zinvol is. Dan verklaren de ambassadeurs weer dat ze bereid zijn om hier aandacht aan te besteden en daar blijft het dan bij”, aldus Recourt.

Ook de specifieke uitdagingen voor kleine eilanden, de Small Island Developing States, waar met name Aruba veel aandacht voor vraagt, lijken niet geschikt als onderwerp. “Met uitzondering van Trinidad en Tobago zijn het toch vooral ambassadeurs van het vaste land”, zei PvdA-Tweede Kamerlid Roelof van Laar. Hij stelde voor om de internationale positie van Cuba op de agenda te plaatsen en de eventuele bedreigingen of kansen die daaruit volgen voor het Caribisch deel van het Koninkrijk.

VVD-Tweede Kamerlid André Bosman merkte op dat hij ook graag van Aruba, Curaçao en St Maarten wil horen welke concrete acties er zijn ondernomen na de ambassadeursconferenties van afgelopen jaren. “Welke contacten zijn er gelegd naar aanleiding van de vorige keren,” zei hij. Recourt beloofde dat hij de Gevolmachtigde Ministers van de drie landen zou benaderen voor informatie over de contacten met ambassades en suggesties voor de komende conferentie.

04 maart: Oduber: ‘In ministerraad wordt weer naar elkaar geluisterd’

ORANJESTAD — Minister Otmar Oduber bracht deze week een bezoek aan de gouverneur om hem te informeren over positieve ontwikkelingen die gaande zijn in de ministerraad. Oppositiepartij MEP noemt het handelen van Oduber ‘voor de show’ en vindt dat de minister zijn werk niet serieus neemt. Want waarom heeft het parlement nooit de brief met de negen punten van zorgen gezien?

Dat vraagt parlementariër Xiomara Maduro zich af. Een land regeren is serieus en degenen die worden gekozen om te regeren, moeten die serieusheid altijd tonen, vindt zij. Het indienen van de ontslagbrief van Oduber en zware beschuldigingen aan het adres van zijn collega-ministers en de premier, om vervolgens te zeggen dat hij geen ontslag neemt, omdat alles weer okay is, dat neemt Maduro niet serieus. Ze wijst erop dat Oduber had gezegd dat er op het

gebied van criminaliteit en financiën een crisis is en dat hij ontslag zou nemen als er geen veranderingen zouden komen. MEP heeft in de maand daarna geen veranderingen gezien op deze gebieden. Maar Oduber blijft wel aan. “Het was dus allemaal voor de show”, aldus Maduro.

Oduber had de gouverneur al eerder op de hoogte gebracht van het intrekken van zijn ontslagbrief. Deze week bracht hij een bezoek aan het Kabinet van de Gouverneur om de gouverneur te informeren over de positieve ontwikkelingen die gaande zijn. De zorgen die hij weken geleden uitte en die de aanleiding waren voor zijn aangekondigde ontslag per 1 maart, zijn door de ministerraad opgepakt, stelt hij. Oduber gaf aan dat hij door het volk is gekozen en dat, nu er in de ministerraad weer naar elkaar wordt geluisterd, hij zijn werk weer kan doen.

08 maart: Nederland viert Arubaanse Status Aparte

HILVERSUM — Met de opening van de expositie ‘Gezichten van Aruba’ werd afgelopen weekend in Hilversum 30 jaar Status Aparte voor Aruba gevierd. Cultuur-minister Otmar Oduber knipte het blauwe lint door, geassisteerd door de Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Ronald Plasterk. Verder waren ook de gevolmachtigde ministers van Aruba en Curaçao bij de vrolijke ceremonie, net als de directeur van toerismeorganisatie ATA, Eerste Kamerleden, de burgemeester van Hilversum en vertegenwoordigers van verschillende sociale- en culturele organisaties. De presentatie die avond was in handen van schrijver en acteur Curt Fortin, die in 2015 het Arubaanse kinderboekenweekgeschenk schreef. Alle ministers hielden een toespraak en de Arubaanse zanger Jeon zong zijn nieuwste hit ‘Dushi bida’. Schrijver Tommy Wieringa sprak over zijn jeugd op Aruba en dat het eiland voor altijd in zijn hart is. De expositie ‘Gezichten van Aruba’ is een serie portretten van Arubanen op Aruba, gemaakt door fotograaf Raymond Rutting.

08 maart: Begrotingsnorm 2015 gehaald door ‘incidentele meevallers’

ORANJESTAD — Aruba heeft de begrotingsnorm in 2015 zeer waarschijnlijk gehaald. Niet vanwege ‘doelmatig beleid’ of ‘consciëntieuze keuzes’, maar vooral door ‘incidentele meevallers’ zoals kwijtschelding van een miljoenen schuld en vervroegde inkomsten uit winstbelasting. Bezuinigingen blijven achter, met name op het gebied van personeel.

Dat concludeert het College Aruba financieel toezicht (CAft) in een onlangs gepubliceerde reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2015 van Aruba. Volgens het CAft kwam het financieringstekort in 2015 uit op 3,2 procent, dat is 0,5 procentpunt lager dan de norm. De regering plaatst het tekort op 2 procent. Het verschil zit hem in een kwijtgescholden schuld van het Land aan de Sociale Verzekeringsbank (SVb) van 60,5 miljoen florin. Het CAft rekent de SVb (als overheidsdienst) tot de collectieve sector. Kwijtschelding van deze schuld, zoals vorig jaar gebeurde, heeft dus volgens het College geen effect op het financieringstekort. De totale uitstaande schuld van het Land Aruba nam gedurende 2015 toe met 102 miljoen florin.

Dat het financieringstekort toch binnen de norm valt, lag volgens het College onder meer aan de invoering van de VAS (Voldoening op Aangifte-systeem) waarbij inkomsten uit de winstbelasting zijn vervroegd. In plaats van het te voldoen bij een definitieve belastingaanslag, moet de winstbelasting sinds december 2015 betaald worden bij het doen van aangifte. De invoering hiervan leverde vorig jaar 74,8 miljoen florin meer aan belastinginkomsten op dan begroot. Volgens de regering draagt de VAS bij aan ‘een verbeterde compliance’ waardoor ook de achterstanden in de aanslagregeling worden ingehaald. Het College waarschuwt dat dit geen structurele inkomsten zijn en dus ook niet aangewend moeten worden om structurele uitgaven te dekken.

In haar reactie wijst het College opnieuw op achterblijvende bezuinigingen, met name op personeelsgebied. De personeelsuitgaven daalden in 2015, vergeleken met 2014, slechts met 0,6 procent. Bovendien werd de post personeel in de begrotingswijziging met 10,3 miljoen florin verhoogd en laten de meest recente cijfers zien dat er toch een extra overschrijding van 1 miljoen florin is geweest. “Ondanks de daling in het aantal fte’s (Full Time Equivalent ofwel voltijdbanen, red.), is het Aruba vooralsnog niet gelukt om de personeelsuitgaven structureel te verlagen”, aldus het CAft. De personeelsmaatregelen zijn in 2015 voor 70 procent gerealiseerd. Dat lag vooral aan besparingen door de Apfa pensioenregeling. De reductie van overwerkvergoedingen en de verzelfstandiging van de Directie Luchtvaart liggen volgens het College nog achter op schema.

Het College benadrukt dat haar berekeningen ‘tentatief’ zijn, omdat het CAft nog geen informatie heeft over ‘de samenstelling en de jaarcijfers van de collectieve sector’. Het verschil tussen de aangepaste voorlopige realisatie en de toegestane tekortnorm van 3,7 procent is volgens het College wel ruim genoeg. Tentatief kan dus worden aangenomen dat de wettelijke begrotingsnorm ook door de collectieve sector als geheel is gehaald.

12 maart: Ambtenaren niet ontslaan, inzet op natuurlijk verloop

ORANJESTAD — Keer op keer waarschuwt het College Aruba financieel toezicht (CAft) dat Aruba een te groot overheidsapparaat heeft en dat de personeelskosten omlaag moeten. Ongeveer de helft van alle jaarlijkse overheidsuitgaven gaat op aan personeel. Gesterkt door het nieuws dat Aruba, op eigen kracht, het afgelopen jaar de tekortnorm heeft gehaald, stelt de regering geen ambtenaren te willen ontslaan. De regering kiest liever voor natuurlijk verloop.

“Als je de personele lasten drastisch wilt verlagen, moeten we mensen ontslaan... [dat] doen we niet!” We sturen ze met de VUT (Vervroegde Uittreding, red.) en vervangen ze niet middels personeelsstop. Simpel maar even effectief!” Dat zegt Financiën-minister Angel Bermudez desgevraagd tegen Amigoe.

Eind 2015 had de Arubaanse overheid 3979 voltijd werknemers, 237 minder dan in 2014. De personeelsuitgaven daalden in die tijd met 0,6 procent. Gedurende 2015 werd het budget op de post ‘personeel’ al met 10,5 miljoen florin verhoogd. Volgens het CAft blijkt nu dat deze post alsnog met een miljoen florin overschreden is. Ook op de begroting van dit jaar wordt volgens het College te weinig gedaan aan het terugdringen van de personeelskosten. “De voorziene daling in de personeelskosten, inclusief werkgeversbijdrage, van 6 miljoen florin blijft sterk achter bij de door de regering van Aruba voorgenomen daling van 90 miljoen in 2016 die in het meerjarig saneringspad (MRJ 2014-2018) was opgenomen.” Dat schreef het CAft in haar advies over de ontwerpbegroting 2016 eind vorig jaar. Oplossingen voor ‘een evenwichtige verduurzaming van de overheidsfinanciën’ moeten volgens het College ‘niet louter aan de inkomstenkant worden gezocht maar ook terdege aan de uitgavenkant, met name in de beheersing van de personeelskosten’. Vooral de autonome groei hiervan door de verouderde bezoldigings- en loonaanpassingssystematiek drukken volgens het College zwaar op de begroting. Het CAft heeft nog geen reactie gegeven op de ondertussen goedgekeurde Landsbegroting 2016.

Minister Bermudez beaamt dat Aruba veel geld kwijt is aan ambtenaren. De autonome groei van deze kosten wil hij aanpakken door automatiseren te verwijderen, ofwel door aanpassing van de bezoldigings- en loonaanpassingssystematiek. Hij verduidelijkt dat de regering is begonnen om personeel jaarlijks te beoordelen als basis voor bevorderingen en (loons)verhogingen. Dit in tegenstelling tot de gebruikelijke jaarlijkse verhoging. Bovendien zegt hij dat er een vergelijkend marktonderzoek loopt naar beloningen in het overheidsapparaat. Daarnaast wordt gewerkt aan een versobering van de wachtgeldregeling en is een vacaturestop van kracht met uitzondering van ‘kernfuncties’ waarvoor een hbo of hoger niveau is vereist.

Het verlagen van de personeelskosten is niet het enige doel van de regering. Bermudez wil ook de kwaliteit van het ambtenarenapparaat verhogen. “We moeten meer met minder doen”, zegt hij. Departamento di Recurso Humano (DRH), de personeelsafdeling van de overheid, gaat dit jaar diverse trainingen geven om de dienstverlening te verbeteren. Bovendien is de regering ook bezig met het verzorgen van integriteitstrainingen.

De herhaaldelijke waarschuwingen van het College voor verlaging van de kosten voor het overheidsapparaat zijn niet nieuw voor Aruba. Sinds de Status Aparte in 1986 krijgt de regering het dringende advies, onder meer van de Wereldbank, om het topzware overheidsapparaat te verkleinen. Een door voormalig premier Henny Eman (AVP) ingezette bezuinigingsronde, met een afname van 600 tot 800 ambtenaren door een tijdelijke VUT-regeling in de jaren 1986 tot 1988, werd in 1990 na het aantreden van premier Nel Oduber (MEP) bijna geheel tenietgedaan door nieuwe aanstellingen, zo schreef het Nederlandse NRC in april 1990. Eman, toen oppositieleider, verwierp het nieuwe beleid om het overheidsapparaat ruimer te bemannen. Hij meende dat het streven van zijn kabinet naar efficiency overboord is gezet, waardoor de uitgaven onverantwoord stijgen. De oppositieleider maakte de regering ook het verwijt dat de door hem geïntroduceerde soberheid in het openbaar bestuur werd verlaten. Als ‘klein voorbeeld’ noemde hij dat ministers zich weer met dienstauto’s laten vervoeren, een gewoonte die hij had afgeschaft.

12 maart: Nederland: ‘Kandidatuur Bermudez niet aan de orde’

ORANJESTAD — Vakminister van Financiën Angel Bermudez bevestigde gisteravond aan Amigoe zijn kandidaatstelling als opvolger van gouverneur Fredis Refunjol. Maar volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is de kandidatuur van Bermudez niet aan de orde.

Het gonsde gisteravond van de geruchten dat Bermudez de nieuwe opvolger is van de huidige gouverneur Fredis Refunjol. Ook de minister, die op het moment in New York is, werd bestookt langs de digitale snelweg. Hij bevestigt zijn kandidaatstelling en geeft desgevraagd aan: “Ik ben gevraagd of ik bereid zou zijn. Ik heb gezegd als de Begroting 2017 klaar is.”

Maar Tanja Timmermans vestigingshoofd van de Vertegenwoordiging van Nederland (VNO) hier op Aruba laat vanmiddag in afstemming met BZK weten: “De voordracht aan de RMR (Rijksministerraad, red.) voor de benoeming van een nieuwe gouverneur in Aruba is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van Aruba en Nederland. Over een door beide

landen gedragen voordracht bestaat geen overeenstemming, de kandidatuur van minister Bermudez is wat Nederland betreft niet aan de orde.”

Premier Mike Eman maakte eind vorige maand bekend dat de regering een kandidaat heeft die kan worden voorgedragen als opvolger van de gouverneur. Daarbij maakte hij duidelijk dat de potentiële opvolger een man en geen politicus is. Ook voorzag hij dat de procedure rondom de benoeming meer tijd in beslag zou nemen. De ambtstermijn van de gouverneur eindigt op 1 mei van dit jaar. Maar als het nodig is, wordt Refunjol gevraagd om een paar maanden langer te blijven. Bermudez is vakminister van Financiën en geen politicus en wil pas na het afronden van de Landsbegroting voor 2017 de overstap maken. “Niet in mei, maar van de zomer”, aldus de minister. Voordat er van een benoeming sprake is moet Bermudez nog worden goedgekeurd door de ministerraad en worden voorgedragen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Nederland.

Oud-premier Nel Oduber laat vanochtend weten dat hij niet begrijpt waarom Bermudez naar voren is geschoven voor deze post. Hij noemt hem een marionet en heeft ‘geen vertrouwen’ in Bermudez. Volgens hem is hij niet geschikt voor de gouverneurs-functie. Hij haalt een aantal voorbeelden aan, waaronder de teruggetrokken kilometerheffing, waaruit volgens hem blijkt dat de minister ‘geen ruggengraat’ en ‘geen karakter’ heeft.

14 maart: Bermudez één van de kandidaten’

ORANJESTAD — Angel Bermudez is één van ‘twee of drie’ kandidaten die de Arubaanse regering aan de Rijksministerraad gaat voordragen voor de post van gouverneur. Premier Mike Eman ontkent publicaties in de lokale media waarin wordt gemeld dat het selectieproces rond is, en dat de huidige minister van Financiën de enige kandidaat is die wordt voorgedragen.

Dat zegt de premier in een gesprek met Ariën Rasmijn voor nieuwssite Caribisch Netwerk. Eman vindt het jammer dat het selectieproces in de publiciteit is gekomen en wil geen namen noemen. Hij zegt dat het proces op het punt is dat er kandidaten worden voorgesteld aan de Rijksministerraad, die uiteindelijk het laatste woord heeft over wie de in mei vertrekkende gouverneur Fredis Refunjol zal opvolgen.

Bermudez heeft zelf bevestigd dat hij voor de post is gevraagd en dat hij onder voorwaarden ook de kandidatuur op zich neemt. Eman geeft daarna toe dat hij inderdaad één van de kandidaten is die voorgedragen wordt. Zowel Eman als de secretaris van de Ministerraad Nicole Hoevertsz merken op dat het niet de bedoeling is dat namen naar buiten komen. De premier noemt daarbij ook de geruchten die in de afgelopen weken rondgingen over een mogelijke kandidatuur voor de gevlucht ministers in Den Haag en Washington, Alfonso Boekhoudt en Andy Lee. “We proberen in ieder geval de namen en ook de gesprekken zoveel mogelijk intern te houden. Maar het blijft een klein eiland.” Opmerkelijk is dat de premier eind februari tijdens een persconferentie bekendmaakte dat de regering een kandidaat heeft die kan worden voorgedragen als opvolger van de gouverneur. Hij noemde toen inderdaad geen naam, maar zei wel dat het een man is, die geen politicus is.

Bermudez zegt tegen Rasmijn dat de berichten in de lokale media over zijn kandidatuur ‘kennelijk’ kloppen. “Kennelijk heeft de Ministerraad een besluit genomen!”, laat hij vanuit New York weten. Bermudez zegt dat hij op het verzoek van de regering is ingegaan, ‘op voorwaarde dat ik de begroting van 2017 nog opstel’. Op de vraag of hij pas daarna wordt geïnstalleerd, zegt Bermudez: “Kennelijk. Wanneer ik terug ben, hoor ik het allemaal.” Zelf verwacht Bermudez dat de begroting van 2017 in juni of juli gereed zal zijn. “De minister-president zal uitstel vragen.”

Bermudez trad in 2014 aan als vakminister van Financiën, nadat Juan David Yrausquin opstapte naar aanleiding van de begrotingscrisis die leidde tot de hongerstaking van premier Eman. Voor het vertrek van Yrausquin diende Bermudez als zijn adviseur.

16 maart: CAft: Mogelijk aanwijzing als begroting in mei niet voldoet

ORANJESTAD — De vastgestelde begroting 2016 voldoet volgens het College Aruba financieel toezicht (CAft) niet aan de wettelijke normen. Het financieringstekort komt volgens berekeningen van het CAft mogelijk uit op 2,9 procent van het bbp en overschrijdt daarmee de 2 procent-norm. Als Aruba de begroting in mei niet op orde brengt, kan het College de Rijksministerraad (RMR) adviseren een aanwijzing te geven.

Dat blijkt uit het advies dat het College op 22 februari aan de regering stuurde, naar aanleiding van de vastgestelde begroting 2016. Age Bakker, voorzitter van het College, benadrukte tijdens een persconferentie dat Aruba dit jaar moet inzetten op ‘structurele versterking van de overheidsfinanciën’. Dat Aruba in 2015 de tekortnorm heeft gehaald, hangt volgens de voorzitter samen met ‘incidentele meevallers’ en dit jaar moeten de structurele tekorten aangepakt worden.

Het CAft geeft wel advies over hoe dat precies moet gebeuren, maar het is uiteindelijk een politieke beslissing die de regering en het parlement moeten nemen. Een van de adviezen is de invoering van een Algemene Bestedingsbelasting (ABB) 'of een belastinghervorming met gelijkwaardige meeropbrengst'. Dat zou voor 1 juli 2016 moeten gebeuren. Een andere optie is de verhoging van de Bestemmingsheffing Algemene Ziektekostenverzekering (BAZV). Overigens zijn deze extra maatregelen alleen nodig wanneer een eventuele heropening van de olieraffinerij niet doorgaat of onvoldoende inkomsten oplevert.

In december vorig jaar werd afgesproken dat nadere beoordeling van de begroting in mei van dit jaar plaatsvindt. De realisatiecijfers van het eerste kwartaal 2016 worden daarin meegenomen. Op dat moment moet ook bekend zijn of en wanneer de raffinerij in San Nicolas wordt heropend. Een heropening zou volgens de regering direct geld opleveren voor de staatskas. Om die bewering te kunnen staven, heeft het CAft beschikking nodig over contracten en of overeenkomsten 'die ten grondslag liggen aan de door Aruba verwachte middelen'. Uiterlijk eind deze maand wil het College dan ook deze documenten ontvangen van de regering. Daarnaast adviseert het CAft de regering tot het maken van een risicoanalyse, inclusief milieueffectrapportage (MER). Deze rapportage geeft inzicht in de investeringen die op termijn zullen moeten worden gedaan voor een veilige herstart van de raffinerij en daarmee ook in de financiële risico's voor de begroting.

17 maart: CAft vraagt Centrale Bank om actuele cijfers

ORANJESTAD — Het College Aruba financieel toezicht (CAft) heeft een dringende oproep gedaan aan de Centrale Bank van Aruba (CBA) om actuele cijfers te publiceren. "Kunt u vaker komen met ramingen van het GDP? Want dan kunnen wij ons toezicht uitoefenen", vroeg het College. De meest recent gepubliceerde cijfers over het GDP – beter bekend als het bruto binnenlands product of bbp – zijn van april 2015. "Dat is wel erg lang geleden", stelt CAft-voorzitter Age Bakker.

Tijdens het werkbezoek van het College aan Aruba spraken de leden van het CAft met de Centrale Bank. Daar werd onder meer gesproken over het uitblijven van publicaties met recente financiële cijfers. "Inmiddels zijn er updates, maar die zijn niet gepubliceerd. We zouden het erg fijn vinden als de Centrale Bank dat vaker kan publiceren", aldus voorzitter Bakker. Hij denkt dat de oproep van het College bij de CBA 'een gewillig oor' heeft gekregen. Het CAft houdt toezicht op de tekortnorm van de Landsbegroting in procent van het bbp. Wanneer gewerkt moet worden met verouderde cijfers, is het advies dat het College kan geven minder accuraat.

Ook de Landsbegroting 2016 is gebaseerd op oudere ramingen. In het advies dat het CAft over deze begroting geeft, staat dan ook de aanbeveling om de 'bijgestelde nominale ramingen van de economische groei in 2015 (2,0 procent) en 2016 (1,8 procent)' van de Centrale Bank van Aruba te gebruiken. Daarnaast wordt de regering aangespoord 'zo spoedig mogelijk te rapporteren over de samenstelling en de jaarcijfers van de collectieve sector'. "Daarmee wordt voorkomen dat de nu nog onvolledige berekeningswijze wordt voortgezet."

Vorige maand publiceerde het Antilliaans Dagblad al een artikel over achterstand van de CBA op het publiceren van financieel-economische cijfers. De jongste cijfers dateren van 2 april 2015. Opvallend, vindt het dagblad 'want in de periode daarvoor bracht de Centrale Bank meerdere keren per jaar een voorspelling van de economische ontwikkelingen uit'. Parlementariër Dangui Oduber (MEP) liet eerder aan deze krant weten dat ook het parlement niet aan actuele cijfers van de Centrale Bank kan komen. Wanneer hij naar de cijfers vraagt, dan krijgt hij als reactie dat ze er nog mee bezig zijn

19 maart: Status Aparte was en is een successtory'

ORANJESTAD — Himno y Bandera, dat dit jaar volledig in het teken stond van veertig jaar Vlag en Volkslied en dertig jaar Status Aparte, werd uitbundig gevierd. Verschillende culturele dansen voltrokken zich voor het Bestuurskantoor, maar het publiek kon ook weer het jaarlijkse defilé aanschouwen. Premier Mike Eman sprak over de uitdagingen waar Aruba als klein droog eiland mee te maken heeft en de grote plannen van de leiders en bevolking. Ex-vicepremier van Nederland, Jan Laurens Brinkhorst, beklom het toneel en stelde dat 'de Status Aparte een successtory is geweest', en nog steeds is. "Status Aparte heeft Aruba welvaart gebracht, democratie, sterke instellingen en een visie op de toekomst", stelt hij. Hij hoopt dat Nederland het voorbeeld van Aruba volgt: "In het kabinet Eman staan innovatie en duurzaamheid hoog op de agenda. Ik zou willen dat in het jaar 2020 Nederland evenveel duurzame energie produceert als het plan is voor Aruba." Naast Brinkhorst waren ook de gouverneur van Curaçao, Lucille George Wout, en de gouverneur van St. Maarten, Eugene Holiday, aanwezig. Extra aandacht ging uit naar onze eigen gouverneur Fredis Refunjol, die dit jaar zijn taken zal overdragen aan zijn nog onbekende opvolger.

22 maart: Geen verhoogd dreigingsniveau na aanslagen Brussel

ORANJESTAD — Aruba neemt vooralsnog geen extra veiligheidsmaatregelen na de terreuraanslagen in België vanochtend. Hoewel in Nederland controles op vliegvelden, treinstations en langs de grens met België uitgebreid zijn, is er nog geen specifieke informatie over terreurdreiging voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Dat blijkt uit een rondvraag van

Amigoe bij verschillende instanties. Voor zover bekend zijn er geen Arubanen onder de doden en gewonden in Brussel, waar aanslagen werden gepleegd op luchthaven Zaventem en metrostation Maelbeek.

Tanja Timmermans, woordvoerder van de Nederlandse Vertegenwoordiging (VNO), laat weten: "Wij zelf hebben vanuit onze contacten in Den Haag nog geen specifieke informatie over terreurdreiging voor het Caribisch Gebied vernomen. Als het gaat om het aanpakken van terreurdreiging, rampen en crises: dat is belegd bij de minister van Algemene Zaken. Wij spelen hier geen actieve rol in. Uiteraard hebben wij wel kennisgenomen van de aanslagen in Brussel en ons medeleven gaat uit naar slachtoffers en nabestaanden."

Het Kabinet van Aruba is 'diep geschokt' over de aanslagen in Brussel. "Er is contact genomen met de vertegenwoordiger van de Arubaanse regering bij de EU Cedrick Tilma. Gelukkig is hij ongedeerd. Tot nu toe heeft het Kabinet van Aruba geen melding of er Arubanen zijn onder de slachtoffers of gewonden. Het Kabinet van Aruba zal in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken de situatie in de gaten blijven houden."

Veiligheidsexpert Marco Zannoni beantwoordt via een livestream van NOS op 3 de vraag van Amigoe wat deze terreurdreiging voor gevolgen heeft voor de andere landen binnen het Koninkrijk, zoals Aruba. "Je moet dan kijken naar risico en dreiging. Als je uitgaat van risico, kijk je naar waar mogelijk een aanslag kan plaatsvinden. Dat kan in Nederland en dus in elk land van het Koninkrijk, op elk vliegveld. Kijkend naar de dreiging, dan kijk je naar informatie over is en op basis daarvan neem je maatregelen. Zolang er geen aanwijzing is, worden geen maatregelen genomen, dus ook niet op Aruba."

Op de luchthaven zijn inderdaad geen extra maatregelen genomen. "Op dit moment is er geen officieel verhoogd dreigingsniveau voor Aruba. Maar de autoriteiten verzoeken de medewerkers de waakzaamheid te vergroten, terwijl zij hun dagelijks werk doen. We zullen onze staf dienovereenkomstig informeren en rapporteren onmiddellijk alle afwijkingen", laat Hendrik Croes, woordvoerder van Aruba Airport Authority (AAA), weten. Maartje van der Maas, woordvoerder van Defensie Caribisch Gebied, zegt dat Defensie vanmorgen wel gesproken heeft over de aanslagen, maar dat op dit moment geen extra veiligheidsmaatregelen worden genomen. Toerismeorganisatie ATA zegt geen medewerkers in België te hebben, omdat er vanuit Nederland gewerkt wordt. "Wel komen zij veel in België, maar op het moment van de aanslagen was daar niemand van ATA", aldus woordvoerder Jonnie Tilma. De Europese afdeling van ATA is in contact met de Belgische partners en hebben hen veel sterkte gewenst.

Parlementariërs reageren geschokt op de gebeurtenissen. PDR-fractie leider Andin Bikker laat weten dat de partij 'met grote bezorgdheid' kennis heeft genomen van de aanslagen in Brussel. "PDR leeft mee met de familie van de slachtoffers, met België en de Europese Unie. Reeds in het licht van de vrij recente aanslagen in Parijs en vakantieoordelen heeft PDR in februari van dit jaar deskundige dr. Peter Tarlow op Aruba uitgenodigd die onder andere aan de Universiteit van Aruba (UA) een lezing heeft gegeven over pro-actieve strategieën voor toerisme-afhankelijke Caribische eilanden om criminaliteit en terrorisme te voorkomen. Ook de recente aanslagen thans in Brussel geven aan dat we overal ter wereld bijzonder paraat en pro-actief moeten zijn."

"Vreselijk", noemt AVP-fractievoorzitter Rene Herdé de aanslagen. "Wij wensen het Belgische volk en alle slachtoffers en nabestaanden veel sterkte. Ze kunnen op onze morele en emotionele steun rekenen." Vanochtend vroeg was de aanslag nog niet binnen de fractie of het parlement besproken. Ook wist Herdé vanochtend nog niet of er bij de aanslagen Arubaanse slachtoffers zijn gevallen. Hierover onderhoudt Aruba contact met het Arubahuis en verder volgen ze de Nederlandse media. De aanslag wordt veroordeeld. Herdé weet niet van concrete verscherpte veiligheidsmaatregelen op Aruba zelf, maar denkt wel dat de afdelingen op de luchthaven en op de zeehaven extra alert en waakzaam zijn. Vooral met het oog op de Amerikaanse toeristen en vliegtuigen. Eén van de explosies in Brussel deed zich voor nabij een check-in balie van luchtvaartmaatschappij American Airlines op luchthaven Zaventem.

MEP-fractie leider Evelyn Wever-Croes reageerde niet direct op het verzoek om een reactie. Op haar Facebookpagina schreef ze wel (vertaald): 'God spaar ons van meer terroristische aanslagen'. Daarbij publiceerde ze een afbeelding met de tekst 'Pray for Belgium', bid voor België.

22 maart: Minuut stilte bij opening P3a-conferentie

ORANJESTAD — De conferentie van de Verenigde Naties (VN) over Public-Private Partnership projecten, P3a, werd geopend door het houden van een minuut stilte. Dit uit solidariteit met de slachtoffers en nabestaanden van de aanslagen in Brussel. Minister-president Mike Eman zou de opening in het Renaissance Convention Centre verrichten met een toespraak, maar 'kon niet anders' dan refereren aan de vreselijke gebeurtenissen. Hij benadrukte dat juist dit erop wijst hoe belangrijk het is voor landen wereldwijd om verenigd te zijn tegen bedreiging van de vrede en de sociale en economische stabiliteit in de wereld. Op Eman's verzoek hielden alle aanwezigen - driehonderd deelnemers uit 38 landen - een minuut stilte. Verder spraken vandaag verschillende vertegenwoordigers van de VN en de rector van de Universiteit tijdens de opening, gevolgd door een netwerkborrel. Het ochtendprogramma werd daarna hervat met het onderwerp Oceanen met paneldiscussie, een lunchworkshop en het thema van vanmiddag was Duurzame Energie.

Financiën en economie

05 maart: Wet all-inclusive hotelkamers naar Staten

ORANJESTAD — De Staten van Aruba discussiëren binnenkort over de wet die het aantal all-inclusive hotelkamers moet reguleren. Diezelfde wet moet ervoor zorgen dat eigenaars van huizen, appartementen en condominiums streng aangepakt worden als zij dit verhuren aan toeristen, terwijl er geen commerciële bestemming op de grond ligt.

Toerisme-minister Otmar Oduber sprak met Aruba Hotel and Tourism Association (Ahata) over verschillende strategieën voor het komende jaar en liet daarbij weten dat de wet waarschijnlijk binnen een week besproken wordt in de Staten. Vicevoorzitter van de Staten Chris Dammers laat aan Amigoe weten dat het voorstel al goedgekeurd is door de ministerraad en nu voor ondertekening bij de betrokken ministers ligt, voor het naar het parlement kan.

“We moeten dit streng aanpakken”, zegt Dammers. “Het gaat niet alleen om all-inclusive hotels, maar vooral om de illegaal verhuurde woonhuizen, appartementen en condo’s die niets betalen.” Hij doelt op het betalen van erfpachtcanon. “Appartementen met een erfpachtcanon voor een bestemming ‘woonhuis’ betalen 300 florin per jaar tegenover een commercieel canon van 19.000 florin per jaar.” Via deze constructie betalen de eigenaars van de accommodaties ook geen roomtax. Volgens Dammers moeten nog enkele aanpassingen doorgevoerd worden in de wet, die te maken hebben met deze ‘overige accommodaties’ die ‘niet correct’ bijdragen aan de Arubaanse economie.

Minister Oduber noemt het invoeren van de wet een bewuste keuze, die aan de ene kant voor onrust heeft gezorgd. “Aan de andere kant is dit nodig voor Aruba, met een economie die afhankelijk is van het toerisme. Beter een risico nemen dan geen besluiten nemen en dat in de toekomst betreuren.”

Aruba moet wel meedoen met de trends, maar niet zoveel als op dit moment in de Cariben gebeurt, aldus de minister. In de Cariben is het gemiddelde percentage hotelkamers dat als all-inclusive verhuurd wordt 80 procent. “Op Aruba is dat nu 40 procent, dus we gaan ook wel die kant op.”

Over de illegale verhuur van accommodaties zegt Oduber dat het vaak gaat om mensen uit het buitenland, die op Aruba huizen kopen. Zij verblijven daar zelf een paar maanden per jaar en verhuren het de rest van het jaar aan toeristen, die liever in een huisje dan in een hotel verblijven. In de wet komen veranderingen die ervoor zorgen dat ook deze verhuurders de juiste belasting betalen. Ook moet er een systeem komen om dit soort verhuur te onderwerpen aan een standaard, zodat het voldoet aan het niveau van het Product Aruba. Als de overheid en hotels grote investeringen doen om het Product Aruba te vergroten, moet hetzelfde niveau voor anderen gelden, aldus Oduber. “We willen geen verslechtering van de kwaliteit van ons product.”

08 maart: Nieuwe kiosken voor Welcome Plaza

ORANJESTAD — De bouw van het nieuwe zogenoemde Welcome Plaza in Oranjestad bestaat uit drie verschillende fases. Infrastructuur-minister Benny Sevinger meldt dat inmiddels de eerste fase voltooid is en dat men nu gaat beginnen met constructiefase twee. De eerste fase bestond uit het aansluiten en aanleggen van een nieuw deel van het Linear Park dat voor de haven ligt. Dit gedeelte is nu klaar, net als de parkeerplekken voor toeristische tourbussen. De tweede fase omvat het plaatsten van nieuwe kiosken op en rond het Welcome Plaza. Sevinger stelt dat als deze fase af is er veel modernere, mooiere en voor toeristen meer aantrekkelijkere kiosken zullen staan dan nu, en dat alle winkeltjes een Caribisch tintje zullen hebben. Daarna komt er nog een ‘kleine’ derde fase die bestaat uit de bouw van een zogenaamde ‘main terminal’ voor de tram..

09 maart: Overleg met Amsterdam over accommodatie toeristen

AMSTERDAM — Toerisme-minister Otmar Oduber en directeur Ronella Tjin Asjoe-Croes van toerismeorganisatie ATA spraken in Nederland met ambtenaren van de gemeente Amsterdam. Het onderwerp van gesprek was de wereldwijde trend dat toeristen liever in ‘andere accommodaties’ verblijven dan in grote hotels. Wethouder Laurens Ivens vertelde de minister en directeur over de Memorandum of Understanding die Amsterdam heeft getekend met Airbnb. Door deze afspraak kan de gemeente deze accommodaties reguleren en controleren. Hoewel de situatie op Aruba anders is dan in Nederland, zijn er wel overeenkomsten wat deze trend betreft. Oduber laat onderzoeken of het Amsterdamse concept ook op Aruba zou werken, zodat onder andere de belasting van ‘andere accommodaties’ netjes betaald wordt. Daarnaast is het belangrijk dat de gemeenschap akkoord moet zijn met dit type accommodaties in hun woonwijk. Aruba wordt gesteund door de gemeente Amsterdam om deze verblijfplekken te reguleren.

10 maart: 15.000 cruisetoeristen op één dag

ORANJESTAD — Blijde cruisetoeristen op 'One happy Island' wachtend in een rij op de tram. Rijen waren er gisteren op meer plaatsen, want er meerden in totaal zes cruiseboten aan in de haven van Oranjestad, vijf in de ochtend en één aan het begin van de middag. Heel even leek het er dan ook op alsof Oranjestad overspoelde met cruisetoeristen, want het ging in totaal om zo'n 15.000 passagiers die voet zetten op ons eiland. Volgens Mario Arends van de afdeling cruisetoerisme van Aruba Tourism Authority (ATA), is dit een heel sterk hoogseizoen. In januari brachten cruiseboten met 52 zogeheten calls meer dan 100.000 toeristen naar Aruba. "Een stijging van 30 procent in vergelijking met vorig jaar als het gaat om passagiers. De calls zijn met 24 procent gestegen. Februari is min of meer gelijk gebleven." Arends geeft aan dat uit een onderzoek in oktober 2015 blijkt dat deze toeristen ook meer uitgeven. "Een gemiddelde van 112 dollar per cruisetoerist. Dat heeft een significante impact, met name in Down Town."

16 maart 2016: Aruba duurste vakantiebestemming binnen Koninkrijk

ORANJESTAD — In de lijst met duurste vakantieverblijven binnen het Koninkrijk staat Aruba duidelijk op nummer 1. Maar ook Nederland is niet goedkoop, het land staat op de vijfde plek van duurste verblijven in Europa. Dat blijkt uit onderzoek van Hometogo, die de gegevens en prijzen van 1,7 miljoen accommodaties in 37 landen op een rij zette. In Nederland kost een weekje in de zomer gemiddeld 806 euro, op Aruba is dat maar liefst 1375 euro.

Daarmee is Aruba duurder dan Bonaire (1130 euro) en Curaçao (1104 euro). Het gaat hierbij alleen om het verblijf zelf. In de zomer daalt de prijs op Aruba met 5,5 procent ten opzichte van de lente. Nederlanders betalen voor een vakantie in eigen land in de zomer juist 42,5 procent meer dan in de lente. Dat is nog niets vergeleken met Denemarken (84,6 procent) of Zweden (71,1 procent).

Dat Nederland zo hoog in de ranglijst staat, komt omdat ook de ABC-eilanden worden meegerekend. Dit zijn relatief dure bestemmingen en daardoor stijgt het gemiddelde van Nederland flink. Wie naar het Caribisch deel van het Koninkrijk op vakantie wil vanuit Nederland, kan het beste minimaal tweeënhalve maand van tevoren boeken, vooral voor een vakantie in juli.

19 maart: Arubaans toerisme bijt in eigen staart

ORANJESTAD — Plannen voor regulering van het toerisme zijn er altijd al geweest, maar nooit is er gelet op de hoeveelheid hotels en toeristen op Aruba. Doordat het toerisme zo succesvol is, wordt Aruba steeds voller en op den duur onaantrekkelijk. Er komt minder geld in het laatje en dus daalt de welvaart.

Dat blijkt uit onderzoek van econoom Arjen Alberts. Hij denkt dat Aruba de fout in is gegaan toen de olieraffinaderij in 1986 haar deuren sloot en men zich op het toerisme stortte als grootste bron van inkomsten. "Wat ze hadden kunnen doen en wat niet is gebeurd, is het reguleren van het type investeringen dat vanaf die tijd werd gedaan en reguleren van de immigratie." Uit zijn onderzoek bleek ook dat daardoor het welvaartsniveau op Aruba al 25 jaar gelijk is gebleven. Er kwam meer geld binnen doordat er meer hotels kwamen, maar daarmee steeg ook de immigratie en ging gemiddeld genomen niemand erop vooruit.

Er zijn wel plannen gemaakt, zoals in 1980 het Sasakiplan. "Alleen is er nooit een vraagteken gezet bij de kwantiteit en het volume. Het is geen rocket science om te zien dat dit op een klein eiland niet altijd door kan gaan." De plannen die er lagen en de uitvoer daarvan waren onderhevig aan regeringswisselingen en de druk van het moment. "De korte termijn won het van de lange termijn", aldus Alberts. "Het was: nú moeten we ons populair maken, nú hebben we een nieuw hotel nodig, nú moeten we werkgelegenheid scheppen." Mensen moeten de mogelijkheid krijgen om een stapje omhoog te gaan door een betere baan bij de overheid of in de private sector, maar aan de 'onderkant' moeten dan mensen toegevoegd worden die de productie doen. "Daar heb je dat volume steeds voor nodig."

De fysieke infrastructuur van bijvoorbeeld het Sasakiplan waar de Sasakiweg een belangrijk onderdeel van was, is wel uitgevoerd, maar de zogenaamd economische infrastructuur niet, zegt Alberts. De straf daarvoor is dat het eiland zo goed als volgebouwd is. Het toerisme bijt zich dan in de eigen staart. "De beleving van de toerist wordt geschaad doordat er zoveel toeristen zijn, dat is nu al aan de gang."

Vervolgens daalt de bereidheid om een bepaalde prijs te betalen voor een hotelkamer. "Hotels willen toch kamers verhuren en verlagen de prijzen, waar een goedkoper slag toeristen op afkomt." Dat verslechtert de beleving nog meer, volgens Alberts, omdat het strand nog even vol is, maar dan met toeristen die misschien 'goedkoper' gedrag vertonen. "Dan krijg je een negatieve spiraal. Je krijgt geen waarschuwing als dat gaat gebeuren, op een dag is het gewoon zo."

De overheid profileert de Revpar (gemiddelde opbrengst per hotelkamer) als meetpunt. “Die stagneert al heel lang.” De econoom vindt het een meedogenloos meetpunt, omdat daar al snel aan te zien is dat de negatieve spiraal is ingezet. “Als het niet lukt, sta je met de billen bloot.” De Revpar gaat alleen over de hotelkamer. Volgens Alberts moet het Land ervoor zorgen dat mensen daarnaast ook geld uitgeven in de economie buiten het hotel. “Dat geeft toegevoegde waarde, hetzelfde aantal mensen gaat dan dieper de economie in.”

Alleen de hotelkamers duurder maken, werkt niet. Alberts adviseert vooral in te zetten op de beleving die toeristen hebben in Aruba. Richten op rijkere toeristen is dan ook goed, denkt hij, maar ‘die moeten wel waar voor hun geld krijgen, anders is de Dominicaanse Republiek toch echt goedkoper’. Het gaat om toegevoegde waarde. “Je moet echt die toegevoegde waarde bieden. Aruba heeft een sterke naam, het imago is goed. Maar dat moet wel vertaald worden naar een unieke ervaring waar mensen voor terugkomen. Dat is er nog niet.” Men durfde nooit vraagtekens te zetten bij dit toerisme-model, zegt Alberts. “Daar moet je dapper voor zijn, het is de bron van de welvaart. We hebben niet meer toeristen nodig, maar betere.”

23 maart: Bezettingsgraad hotels daalt sterk

ORANJESTAD — De eerste twee maanden van dit jaar kwamen ruim 200.000 verblijfstoeristen naar ons eiland, een stijging van bijna 5 procent. De omzet per beschikbare hotelkamer (Revpar) daalde echter. Volgens toerismeorganisatie ATA ligt dat aan de wereldwijde trend dat men liever voor een andere accommodatie dan een hotel kiest.

Volgens ATA kiest 35,8 procent van de bezoekers voor een verblijf in een high rise hotel, maar dit percentage wordt bijna overschreden door mensen die kiezen voor een alternatieve accommodatie (34,8 procent). Ook timeshare resorts zijn populair (22,3 procent). Vooral Amerikanen en Venezolanen mijden grote hotels. Dit is de reden waarom de bezettingsgraad van de hotels, de prijs per hotelkamer (ADR) en de omzet per beschikbare hotelkamer (Revpar) daalden in januari en februari, aldus ATA. De ADR ging van 307,01 dollar naar 303,61 dollar (-1,1 procent), de Revpar ging met 6,7 procent omlaag naar 246,10 dollar. In 2015 was dit nog 263,70 dollar.

Vorig jaar januari was nog 84,9 procent van de hotelkamers bezet, dit jaar was dat 78,2 procent (-6,7 procentpunt). Voor februari is de bezetting ook gedaald: van 87 procent in 2015 naar 84,1 procent dit jaar (-2,9 procentpunt). De Year To Date (van 1 januari tot nu) laat zien dat in deze periode in 2015 gemiddeld 85,9 procent van de kamers bezet was tegenover 81,1 procent dit jaar. Dat is een daling van 4,8 procentpunt.

Het totale aantal verblijfstoeristen steeg met 4,9 procent ten opzichte van de eerste maanden van 2015. Dat kwam vooral door bezoekers uit Latijns-Amerika: een stijging van 9,3 procent brengt het marktaandeel op 32,5 procent. Zo kwamen er veel meer Colombianen naar Aruba (+30,6 procent) en het aantal Venezolanen steeg met 13,8 procent. Nog steeds komen de meeste toeristen uit Noord-Amerika (57,5 procent), maar dit steeg slechts met 0,1 procent. De Europese markt trok aan (+1,2 procent) en vooral Zweden wisten Aruba beter te vinden (+17 procent). Nederlanders lieten ons eiland links liggen (-6,9 procent). Het marktaandeel van Europa is nu 6 procent.

Het aantal cruisetoeristen nam toe met 12,5 procent. Verdeeld over 90 schepen kwamen 183.108 passagiers naar Aruba. Een record werd gevestigd op 27 januari, toen (inclusief bemanningsleden) op één dag 16.097 mensen aan wal kwamen. Volgens een onderzoek van Business Research & Economic Advisors uit september 2015 spenderen cruisetoeristen gemiddeld 112 dollar per dag.

ATA laat ten slotte weten dat Aruba veel terugkerende bezoekers kent. 47,5 procent van de toeristen is hier al eens eerder geweest. De belangrijkste reden om Aruba te bezoeken zijn de stranden, vindt 73,9 procent van de toeristen.

24 maart: KvK bezorgd over PPP-investeringen

ORANJESTAD — De Kamer van Koophandel (KvK) maakt zich zorgen over het totaal aan investeringen van de regering in Public Private Partnerships (PPP) projecten zoals de aanleg van de Green Corridor, de renovatie van het ziekenhuis en de aanleg van de Watty Vos Boulevard. Alleen al deze drie projecten - er zijn er meer - hebben een gecombineerde waarde van bijna 900 miljoen florin. Jaarlijks is Aruba, na voltooiing van deze projecten, ongeveer 80 tot 90 miljoen florin per jaar kwijt aan rente en onderhoud.

Op een inwonertal van ruim 110.000 en een bruto binnenlands product (bbp) van tegen de 5 miljard florin, zijn dit hoge bedragen, constateert de Kamer. Met name als rekening wordt gehouden met de krappe financiële situatie van de overheid met een uitgavenplafond van 1,35 miljard per jaar, een jaarlijks financieringstekort en een staatsschuld die vorig jaar op ruim 4 miljard florin uitkwam. De schuldquote, waarbij de staatsschuld wordt afgezet tegen het bbp, kwam vorig jaar uit op ongeveer 82 procent. De verplichtingen die Aruba aangaat met betrekking tot PPP-projecten, worden hierin echter niet meegenomen. Alleen de jaarlijkse betalingen komen op de Landsbegroting terecht.

De risico's kunnen volgens het College Aruba financieel toezicht (CAft) echter 'potentieel aanzienlijke gevolgen voor de begroting en schuldquote' hebben, zo liet het CAft eind vorig jaar al weten. Bovendien zijn PPP-constructies geen oplossing voor de budgettaire problematiek. "In het gunstigste geval verleggen zij het probleem, maar het probleem kan er ook groter door worden als dergelijke constructies hogere kosten met zich mee brengen, het autorisatierecht van de Staten in enge zin doorkruisen of als aan de budgetbeheersing geen inhoud meer gegeven kan worden. Dat zal vooral het geval zijn als uitgaven vanuit de fondsen plaatsvinden zonder dat de Staten daar inspraak in hebben, en als er geen (accountants)controles plaatsvinden op de fondsen." Ook de KvK constateert dat de Staten haar budgetrecht inperkt door in te stemmen met PPP-constructies. Na parlementaire goedkeuring van een eenmalige machtiging (voor het totaalbedrag van de investering van een project), is de controle niet meer in handen van het parlement.

De Kamer van Koophandel komt na analyse van de huidige PPP-projecten en vergelijkingen met soortgelijke constructies in het buitenland, niet direct tot negatieve conclusies. Wel plaatst de organisatie enkele kanttekeningen en doet het aanbevelingen. Zo wil de Kamer een grondige analyse en evaluatie van de huidige en voltooidde PPP-projecten van de overheid. Deze studie moet volgens de Kamer ook uitwijzen of het noodzakelijk is om, specifiek voor PPP-projecten, juridische en technische expertise in huis te halen. Daarnaast vindt de KvK dat de projecten veel transparanter moeten. "Nu wordt vooral nadruk gelegd op propaganda van de projecten, maar worden weinig technische en financiële details gegeven." Transparantie is volgens de Kamer ook belangrijk voor controle door het parlement. Ten slotte moet goed worden gekeken of Aruba de financiële lasten van dergelijke projecten wel kan dragen. De KvK raadt daarbij aan om informatie te krijgen van andere landen die in een vergelijkbare (economische) situatie zitten.

30 maart: Deadline overname raffinaderij hijgt in nek

ORANJESTAD — De deadline voor de overname van de olieraffinaderij morgen, hijgt de regering in de nek. Een definitief akkoord tussen de Texaanse oliemaatschappij Citgo en de overheid ligt nog niet op tafel. Of dat op tijd gaat lukken, is onduidelijk. Economische Zaken-minister Mike de Meza stelt dat 'hard gewerkt wordt aan de laatste complexe details van het contract'. Inmiddels is wel de Citgo-desk voor het werven van werknemers geopend.

Terwijl gesproken wordt met Citgo in Miami, lopen ook de onderhandelingen met de huidige raffinaderij-eigenaar Valero. Doordat er veel partijen aan te pas komen en verschillende contracten moeten worden opgemaakt, geeft De Meza aan dat de overname zeer complex is. Zo moeten nog principiële punten worden besproken die door alle partijen bekeken en goedgekeurd moeten worden op het gebied van financiering, arbeid-, natuur- en milieuaspecten. En vooral dat kost tijd, geeft de betrokken advocaat Hans Sjiem Fat aan. Over het halen van de deadline voor het definitieve akkoord morgen, 31 maart, wordt niet gerept. Ook Richard Arends, hoofd personeel van Economische Zaken en senior-adviseur van minister-president Mike Eman, geeft hierop geen duidelijk antwoord aan Amigoe. Wel stelt hij dat deze week 'wordt begonnen met de eerste overeenkomst'. Wat dit precies inhoudt, legt Arends niet uit. Onbekend is wat er gebeurt als de deadline van morgen niet wordt gehaald.

Volgens De Meza gaan de investeringen in de raffinaderij ongeveer 1 tot 2 miljard dollar kosten en moet de raffinaderij, als de overeenkomst doorgaat, binnen twee à drie jaar weer volledig functioneren. In een eerder gesprek met deze krant gaf Arends aan dat de modernisatie van de raffinaderij naar schatting rond de 600 en 800 miljoen dollar bedraagt, een bedrag dat volledig op de schouders van Citgo terecht komt. Aruba wordt dan verantwoordelijk voor de beheerkosten van de raffinaderij. Hoe hoog die kosten zijn, is onbekend. Over de details van de huidige overeenkomst waarover onderhandeld wordt, wordt geen informatie gegeven. Pas als de overeenkomst officieel gesloten is, wil men meer duidelijkheid geven over de inhoud van het contract.

31 maart: Containerhaven Barcadera in bedrijf

ORANJESTAD — Met de plaatsing van een container tussen de andere containers op het schip werd de nieuwe haven bij Barcadera officieel in gebruik genomen. De nieuwe haventerminal stond al twintig jaar in de planning. Een speciaal moment dus volgens de overheid: "Zeker gezien het feit dat het een immens project betreft." Er was dan ook een heel rijtje sprekers: premier Mike Eman, Economische Zaken-minister Mike de Meza, gevolmachtigd minister Alfonso Boekhoudt (voormalig directeur van de havenautoriteit), Louis Posner van de Raad van Bestuur van de haven, Jossy Figaroa van Aruba Port Authority (APA) en Mike de L'Isle van Astec. Zij benadrukten in hun speech het belang van de nieuwe haven, die een grote vooruitgang voor Aruba betekent. Ook waren vertegenwoordigers van de Port of Amsterdam aanwezig. Een paar uur eerder spraken zij met alle ministers en de Raad van Bestuur van APA over de samenwerkingsvorm die met APA tot stand zal worden gebracht. Het oude haventerrein in Oranjestad komt ter beschikking voor de vestiging van bedrijven.

Duurzame energie

23 maart: 'Klimaatverandering ramp voor eilanden'

ORANJESTAD — Tijdens de eerste dag van de P3A-conferentie (Private Public Partnership Aruba) werd onder andere gesproken over klimaatverandering en de thema's Oceans en Renewable Energy. Plaatsvervangend secretaris-generaal van de VN, dr. Gyan Acharya, zei in zijn openingstoespraak dat de internationale gemeenschap de CO2-uitstoot moet matigen om rampen voor eilandstaten te voorkomen. "De 'voetafdruk' van eilandstaten is heel erg klein vergeleken met de rest van de wereld, maar zij merken wel als eerste het effect van klimaatverandering. Dat is buitenproportioneel en moet veranderen. Een kleine stijging van de zeespiegel heeft al een enorm effect. Dat moet een eyeopener zijn voor de internationale gemeenschap." De conferentie dient ook voor het leiden en vormgeven van de implementatie van 'Samoa Pathways', gebaseerd op wereldwijde indicatoren voor duurzaamheidsdoelen. Vandaag stonden drie thema's op het programma: Sustainable Agriculture, Sustainable Tourism en Connectivity.

Zika

02 maart: 'Zika-protocol verloskundigen en gynaecologen deze week klaar'

ORANJESTAD — Het speciale zika-protocol voor verloskundigen en gynaecologen, dat ontwikkeld wordt door Directie Volksgezondheid (Despa), moet deze week af zijn. Dat meldt dokter Maritza Ordonez, die verantwoordelijk is voor de beantwoording van het zika-informatienummer. Dit nummer werd deze week in het leven geroepen en is inmiddels door zo'n tien mensen geraadpleegd.

Vijf tot zes mensen wisselen elkaar af op de zika-hulplijn, die sinds deze week 24 uur per dag en zeven dagen per week bereikbaar is. Dat vertelt dokter Ordonez aan Amigoe. Inmiddels hebben tien mensen de hulplijn geraadpleegd. "Dit gaat vooral om vragen als: wat is de ziekte, wat is de procedure als ik het heb, hoe moet ik er preventief mee omgaan en wat is het advies voor reizen naar het buitenland op dit moment?", legt zij uit. Daarnaast geven de voorlichters desgevraagd informatie over de huidige stand van zaken op zika-gebied, zoals het aantal mensen dat op het moment lokaal besmet is met het virus en wat de regering op dit moment zoal doet om het virus aan te pakken. Ordonez vertelt dat deze week het speciale protocol voor verloskundigen en gynaecologen, die werken met zwangere vrouwen die (mogelijk) besmet zijn geraakt met het zika-virus, af moet zijn. Dit protocol omvat een onderzoeks-stappenplan dat de groei en de gezondheid van de baby moet monitoren en de aandoening microcefalie vroegtijdig moet ontdekken. "Hierin staat bijvoorbeeld dat een zwangere die zika-symptomen vertoont, zoals hoofdpijn en koorts, direct naar de gynaecoloog moet voor onderzoek", aldus Ordonez.

Ondertussen lijkt er naast microcefalie, een steeds sterker verband te bestaan tussen zika en de zeldzame zenuwziekte Guillan-Barré, die kan leiden tot (tijdelijke) verlamming. Dat schrijft de NRC vandaag op haar website. Franse wetenschappers stellen een verband te hebben gevonden tussen beiden en verwachten een stijging van het aantal gevallen in de landen waar het zika-virus heerst. Zo onderzochten de Franse wetenschappers patiëntgegevens van 42 mensen die besmet waren geraakt met zika tijdens een uitbraak in 2013-2014 in Frans Polynesië. "93 procent was binnen drie maanden na de zika-infectie met GBS gediagnosticeerd", schrijft de NRC. Despa was vanochtend niet bereikbaar om op deze ontwikkeling te reageren.

03 maart: GKMB: Onmogelijk heel Aruba te spuiten tegen muggen

ORANJESTAD — Alle huizen in Aruba binnen acht weken volledig controleren op muggenbroedplaatsen, is onmogelijk. Dat stelt de Gele Koorts en Muskieten Bestrijding (GKMB). Tijdens de huidige voltrekkende swipecampagne om de Aedes aegypti-mug uit te roeien, worden daarom prioriteiten gesteld. Slechts huizen met een muggenhistorie en woningen die nu verdacht worden van broedplaatsen, worden bespoten.

De Aedes aegypti-mug, die ziektes verspreidt als dengue, chikunguya en zika, zo goed mogelijk uitroeien. Dat is de taak van het swipecampagne-team, bestaande uit leden van de GKMB, vuilophaaldienst Serlimar en werknemers van Dienst Openbare Werken (DOW). Even leek het erop dat alle woningen in Aruba bespoten zouden worden ter voorkoming van muggen(broed)plaatsen, maar dat blijkt na een gesprek met Clayton Croes, beleidsmedewerker van de GKMB, niet het geval. "Niet alle adressen worden geswipet, dat is niet mogelijk, ook met de extra ploegen die we nu hebben, blijft dat moeilijk." Om die reden worden prioriteiten gesteld. "We spuiten de plekken waar het nodig is en we doen ook de plekken die bekendstaan om hun muggenhistorie." Hij erkent dat hierdoor mogelijke muggenbroedplaatsen over het hoofd worden gezien. "Dat is zeker een probleem. De enige manier is in zo'n geval dat de eigenaar of burenschikkers ons bellen, omdat zij last

hebben van veel muggen, zodat wij een inspectie kunnen doen. Er zijn namelijk huizen die maar heel zelden gecontroleerd worden, omdat papa en mama altijd werken. Zulk soort mensen moeten zelf met ons contact opnemen.”

14 maart: Eerste toerist besmet met zika op Aruba

KNOXVILLE / ORANJESTAD — Een Amerikaanse toerist blijkt na zijn vakantie in Aruba het zika-virus te hebben opgelopen. Daarmee is hij de eerste toerist waarbij een lokale besmetting is vastgesteld.

Het gaat volgens Mount Vernon News om een 52-jarige man die Aruba begin februari bezoekt. Meteen na terugkeer in Knoxville, Ohio had hij verschillende symptomen en werd bij hem een test gedaan. Nu, vier weken later, is daaruit gebleken dat hij het zika-virus had.

Het Knox County Health Department heeft laten weten dat er op dit moment geen muggen in de staat Ohio zijn die drager van het zika-virus kunnen zijn. Ook zijn er geen gerapporteerde gevallen dat het virus door muggenbeten overgedragen is binnen de Verenigde Staten. Daardoor is vast te stellen dat de toerist het virus opgelopen heeft tijdens zijn vakantie in Aruba.

Binnen Ohio is dit de achtste persoon met zika. Veel geïnfecteerde mensen hebben geen symptomen. Als die er wel zijn, is het vaak mild en lijkt het op griep met rode ogen en uitslag op de huid. Dit is binnen een paar dagen tot een week over. Wereldgezondheidsorganisatie WHO waarschuwt dat het virus vooral voor ongeboren kinderen tot ernstige afwijkingen lijkt te leiden, maar dit verband is nog steeds niet voor 100 procent gelegd.

Diversen

09 maart: Vuurtoren in de verf

ORANJESTAD — De restauratie van de California Lighthouse verloopt goed en volgens planning. Dat laat Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) weten. De honderd jaar oude vuurtoren wordt deze week voorzien van een likje verf. Experts deden onderzoek en wisten de originele kleur te achterhalen, namelijk lichtroze. De restauratie gaat nu steeds meer in de details zitten, zoals de timpanen die hersteld werden. In totaal neemt de restauratie zo'n acht maanden in beslag en kost in totaal 1 miljoen florin. Halverwege dit jaar moet de toren klaar zijn en open voor publiek.

09 maart: Nationaal onderzoek huiselijk geweld op komst

ORANJESTAD — Een nationaal onderzoek dat gehouden wordt, gaat huiselijk geweld in Aruba in kaart brengen. Dat vertelde onderzoekster Lily Marval tijdens een lezing over dit onderwerp.

Tijdens de lezing, in Centro di Bario Playa Pabou, werden vooral algemene aspecten van huiselijk geweld toegelicht en werd het nationale onderzoek aangekondigd. Marval deed in 2013 al onderzoek naar de wijze waarop instanties op Aruba huiselijk geweld aanpakken. Nu promoveert zij aan de Universiteit van Aruba met dit grootschalige onderzoek dat plaatsvindt met hulp van onder meer het Wit Gele Kruis en een twintigtal vrijwilligers. De resultaten worden aan de regering aangeboden.

Twee pilot-projecten gingen vooraf aan de definitieve versie van de enquête die maar liefst veertien pagina's beslaat en in vier talen zal worden gedrukt. Het doel is om antwoorden van ongeveer duizend respondenten te krijgen op vragen over mogelijk geweld in hun huishouden. Marval benadrukt dat de formulieren anoniem zullen zijn. De enquêteformulieren kunnen worden ingevuld bij alle locaties van het Wit Gele Kruis op het eiland en in de Bus di Salud. Wanneer het onderzoek begint, is nog niet helemaal vastgesteld, aangezien de formulieren nog bij de drukker zijn. In de aanloop naar de enquête zal Marval, die jarenlang slachtoffers van huiselijk geweld heeft geholpen en het onderzoek als een 'apostolische opdracht' beschouwt, meerdere malen in de media verschijnen om het onderzoek toe te lichten.

11 maart: Aruba met taekwondo naar Olympische Spelen

ORANJESTAD — Taekwondoka Monica Pimentel heeft zich in Mexico geplaatst voor de Olympische Spelen in Rio de Janeiro, Brazilië in augustus dit jaar. Ze heeft met deze prestatie een primeur, want het is voor het eerst dat Aruba op taekwondogebied meedoet aan de Olympische Spelen.

In het Mexicaanse Aguascalientes is het Pan Am Qualification Tournament for Rio 2016 Olympic Games voor taekwondo. Daaraan doen 85 taekwondoka's uit 26 landen mee. De sporters die in hun categorie eerste en tweede zouden worden,

zijn verzekerd van deelname aan de Olympische Spelen. Pimentel werd begeleid door coach Teo Rodriguez en kwam uit in de categorie tot 49 kilo.

Taekwondoka Pimentel is de zesde gekwalificeerde sporter van Aruba. De andere vijf zijn zeiler Philipine van Aanholt, catamaranzeilers Nicole van der Velden en Thijs Visser en zwemmers Mikel Schreuders en Allyson Ponson. In de pre-selectie zitten ook windsurfer Mack van den Eerenbeemt, BMX-fietser Zaithyel Soekandar, zwemmers Jordy Groters en Daniella van den Berg, atleet Quincy Breell en sportschutter Philip Elhage en taekwondoka John Jairo Maduro.

19 maart: Arubaanse kunst in de 'big apple'

ORANJESTAD/NEW YORK — Kunstgalerie S Artspace in New York heeft Arubaans kunstenaar Cado de Lannoy onder haar vleugels genomen om uit te vliegen in de wereld van kunstmarkten en meer. "Vorig jaar hebben ze mij gescout wat resulteert in deelname aan de Affordable Art Fair in maart dit jaar", aldus de kunstenaar.

Voor De Lannoy is het de eerste keer dat hij onder de noemer van een galerie meedoet aan een art fair van deze omvang. De Affordable Art Fair biedt zeventig lokale, nationale en internationale galleries een platform om hun kunstenaars te presenteren. Dit betekent dat er meer dan vijfhonderd artiesten hun creativiteit kunnen tonen. Een explosie van nieuwe galleries, beginnende talenten en kunsttours zijn het resultaat op de kunstbeurs.

De collectie die hij heeft gemaakt heet Arubandona, fotografie van Aruba's kleuren, monumenten, historie en cultuur. "In mijn eigen stijl natuurlijk", merkt de kunstenaar op. Hij presenteert op een ander medium: zes foto's op een houten bord. Zijn foto's zijn een mix tussen levendige kleuren en het traditionele zwart-wit, geïnspireerd op de subculturele rijkdom van Aruba.

Het concept van de Affordable Art Fair is eenvoudig: schilderijen, beeldhouwwerk, foto's en prints onder één dak, te koop vanaf 100 dollar tot 10.000 dollar, waarvan meer dan de helft onder de 5.000 dollar per werk is geprijsd.

* * * * *